Prapannakalpadrumah

ప్రపన్నకల్పద్రుమః

Document Information

Text title : Prapannakalpadrumah

File name : prapannakalpadrumaH.itx

Category : raama, rAmAnanda, shataka

Location : doc_raama

Author : bhagavadAchArya

Proofread by : Mrityunjay Pandey

Latest update : February 16, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

February 16, 2024

sanskritdocuments.org

ప్రపన్నకల్పద్రుమః

శ్రీజానకీజానిముదారవృత్తం శ్రియా సమేతం శ్రితకల్పవృక్షమ్ ।
లలామసాకేతమహాలయం తం రఘూత్తమం రామమహం స్మరామి ॥ ౧॥

ఉదారచరితవాలే, సున్దరసాకేతనివాసీ, కల్పవృక్ష కే నీచే విరాజమాన, జానకీసహిత రాఘవేన్ద్ర జానకీనాథ శ్రీరామజీ కో మైం నిరన్తర స్మరణ కరతా హూఁ ॥ ౧॥

మునీన్ద్రశాపాద్ దురపహ్నవాత్సా శిలాత్వమేతా మునిరాజపత్నీ ।
యదీయపాదాబ్జరజః ప్రభావాన్నమామి తం ప్రాప తనుం సుభద్రామ్ ॥ ౨॥

గౌతమ ముని కే అనివార్య్య శాప సే శిలాభావ కో ప్రాప్త హుఈ అహల్యా నే జినకే చరణకమల కే రజ కే ప్రభావ సే కల్యాణమయ శరీర కో ప్రాప్త కియా ఉన్హీం శ్రీరామ కో మైం నమస్కార కరతా హూఁ ॥ ౨॥

సదా దరిద్రే ద్రవతః స్వదాసాన్ కృపాకటాక్షాద్ ద్రవతో దయాలో ।
కదా ను పఙ్కేరుహపాదధూలి కణం తవాహం శిరసా స్పృశాని ॥ ౩॥

హే దయాలో ! దరిద్రోం పర సర్వదా దయా కరనేవాలే, నిజ జనోం కీ సదా కృపాకటాక్ష సే రక్షా కరనే వాలే ఆపకే చరణకమల కీ ధూరి కే కణ కో మైం కబ శిర సే స్పర్శ కరూంగా ॥ ౩॥

నిదర్శ్య యన్నాథ నిజం కటాక్షం విదేహపుర్యామఖిలా మహేలాః ।
విదేహతాం త్వం గమయాఞ్చకర్థ కదా గతః స్యాం పథితస్య తూర్ణమ్ ॥ ౪॥

హే నాథ ! ఆపనే శ్రీజనకపుర మేం సమస్త మహిలాఓం కో అపనే జిస కటాక్ష కో దిఖాకర విదేహ బనా దియా థా ఉసీ కటాక్ష కే మార్గ మేం మై కబ శీఘ్ర ఆఊఁగా ? అర్థాత్ ఆప కృపా కటాక్ష సే ముఝే కబ దేఖేంగే ॥ ౪॥

త్వద్భక్తిగఙ్గాలహరీసహస్త్రైః సముక్షితో నాథ కదా భవామి ॥
త్రితాపతాపాదయుతః పరేశ ! శ్వసన్ముహుః స్వస్థతమస్తవాహమ్ ॥ ౫॥

హే నాథ ! హే పరేశ ! ఆపకా దాస మైం ఆపకీ భక్తి భాగీరథీ కీ అనన్త లహరియోం సే సీంచా గయా హుఆ, సంసార కే తీనోం తాపోం సే పృథక్ హోకర శ్వాస లేతా హుఆ పునః కబ అత్యన్త శాన్త బనూఀగా ॥ ౫॥

మునీన్ద్రవృన్దారకవృన్దవన్ద్య ప్రఫుల్లపాయో జపదద్వయే తే ।
జగద్వనేసమ్భ్రమిజాగరార్తం ప్రభో జనం స్వాపయ నిర్భరం మామ్ ॥ ౬॥

హే ప్రభో ! సంసారరూప జఙ్గల మేం భ్రమణ కరనే కే కారణ జాగరణ సే దుఃఖిత ముఝ దాస కో ఆప పరమశ్రేష్ఠ మునియోం కే వృన్ద సే వన్దనీయ తథా వికసితకమలసమాన అపనే చరణయుగల మేం అత్యంన్త గాఢ़ నిద్రా సే సోనే దీజియే ॥ ౬॥

జాగర్తు వీజ్యా యది వీక్ష్య దేవ ! చయం త్వదీయే హృది మేంఽహసాం తత్ ।
త్వమేవ మాం నిర్దిశ కాన్దిశీకో వ్రజామి కస్యాద్య పురః శరణ్య ॥ ౭॥

హే దివ్యగుణయుక్త భగవన్ ! యది మేరే అపరాధోం కే సమూహ కో దేఖకర ఆపకే భీ హృదయ మేం ఘృణా ఉత్పన్న హోతీ హో తో హే శరణ్య ! ఆప హీ ముఝే కహేం, ఉపాయహీన మైం ఆజ కిసకే ఆగే జాఊఀ ? ॥ ౭॥

దురన్తదుష్ప్రేక్ష్యమహాస్త్రవాబ్ధికల్లోలసంలోలితమానసోఽహమ్ ।
అనాథసన్నాథ గతిం త్వదన్యాం పశ్యామి న క్వాపి జగచ్ఛరణ్య ॥ ౮॥

హే అనాథోం కే పరమశ్రేష్ఠ నాథ ! హే జగన్మాత్ర కే శరణ్య ! దురన్త ఔర దుర్దర్శనీయ మహాదుఃఖ స్వరూప సముద్ర కే కల్లోలోం సే వ్యాకుల చిత్తవాలా మైం ఆపకే అతిరిక్త అన్య కోఈ భీ గతి నహీం దేఖతా హూఀ ॥ ౮॥

నిరన్తరావృద్ధమహాజ్ఞతాదుఃక్షపాక్షిపాం నాథ విధాయ సద్యః ।
ప్రదేహి మే త్వం హ్యనపాయినీం స్వాం ప్రపత్తిమానన్దరసప్రపూర్ణామ్ ॥ ౯॥

హే నాథ ! నిరన్తర చారోం ఓర సే బఢతీ హుఈ అజ్ఞానతారూప దుష్ట రాత్రి కా శీఘ్ర నాశ కరకే అవినాశినీ తథా ఆనన్దరస సే పరిపూర్ణ అపనీ ప్రపత్తి కో ముఝే ప్రదాన కరియే ॥ ౯॥

తవాత్ర యత్పాదపునర్భవోత్థా పునాతి లోకానఖిలాన్ హి గఙ్గా ।
పునర్భవః సైష పునర్భవం మే ధునోతు నాథాస్తి మమేతి యాఞ్చా ॥ ౧౦॥

హే నాథ ! మేరీ ఇతనీ హీ భిక్షా హై కి ఆపకే జిస చరణనఖ సే ఉత్పన్న హోకర శ్రీగఙ్గాజీ ఇస పృథ్వీ పర సమస్త జనోం కో పవిత్ర కర రహీ హైం వహీ చరణనఖ మేరే పునః పునః ఆగమన కో జన్మ-మరణ కో నష్ట కర దే ॥ ౧౦॥

యతః ప్రవృత్తా విమలోదకా ధునీ దివౌకసాం శీతలయత్యహర్నిశమ్ ॥
భవానలోత్తప్తజనుష్మతీ నవౌషధీశశోభో నఖరః పునాతు మామ్ ॥ ౧౧॥

జిస నఖ సే పవిత్ర సలిలా గఙ్గాజీ నికలకర సంసారరూప అగ్ని సే విదగ్ధ ప్రాణియోం కో సర్వదా శీతల కర రహీ హైం వహీ నవీనచన్ద్ర సమాన నఖ ముఝే పవిత్ర కరే ॥ ౧౧॥

తవాధినామ ప్రథతే మహౌషధం జనస్యయస్యైవ మనస్యహర్దివమ్ ।
న తత్సమీపే రఘునాథ కర్హిచిద్విపత్ప్రదాప్యేతి కిమిత్యతిక్రమః ॥ ౧౨॥

హే శ్రీరఘునాథజీ ! ఆపకా పరమ పవిత్రనామరూప మహౌషధి రాత్రిన్దివ జిసకే మన మేం నివాస కరతీ హై ఉసకే పాస విపత్తి ఏక పల భీ నహీ ఆతీ పరన్తు ఆజ యహ విపరీత క్యోం హో రహా హై ? ॥ ౧౨॥

త్వమన్వ్వాయే తరణేః శ్రియః పతే హ్యాసి ప్రసిద్ధస్తరణిర్జగత్త్రయే
కథం తవాభ్యర్ణముపేత్య సమ్ప్రతి ప్రభో విషీదామి తమస్తమీచయే ॥ ౧౩॥

హే శ్రీపతే ! తీనోం లోక మేం ప్రసిద్ధి హై కి ఆప సూర్యవంశ మేం సూర్య హైం । తబ హే ప్రభో ! ఆపకే పాస ఆకర భీ మైం అన్ధకారపూర్ణ రాత్రి మేం క్యో ఖిన్న హో రహా హూఀ ? ॥ ౧౩॥

భవార్ణవే సమ్ప్రతితస్య భీషణే నిరాశ్రయస్యాస్య జనస్య తారణ ।
దయానిధే విద్రుత ఏధి సామ్ప్రతం భవాద్య సద్యస్తరణిర్దృఢాఽవ్యయా ॥ ౧౪॥

హే దయానిధే ! ఇస భయఙ్కర భవసాగర మేం పడే హుఏ ఇస నిరాశ్రయ దీన జన కో తారనే కే లియే ఆప దయార్ద్ర హృదయవాలే బనియే ఔర శీఘ్ర దృఢ తథా అవినాశినీ నౌకా బన జాఇయే ॥ ౧౪॥

మనశ్చ మే మత్త మతఙ్గజోపమం భ్రమత్యజస్రం బహుధా శఠే పథి
జగన్నియన్తస్తవ పాదపఙ్కజే వార్యో హి అమ్భోజచరణే తరస్వి తత్ ॥ ౧౫॥

హే సమస్త జగత కే నియమన కరనేవాలే ! మేరా మన మతవాలా హాథీ సమాన సదా దుష్ట మార్గ మేం భ్రమణ కరతా రహతా హై । ఆప ఇస బడే బలవాలే మనరూప గజ కో అపనే చరణ కమలరూప ఖుంటే మేం బాధ దీజియే ॥ ౧౫॥

జపస్తపః కోపి విధీయతాం జనైః పరం జగన్నాథ మయా తు నిశ్చితమ్ ।
ఉదేతు చేన్నైవ కృపా జనేషు తే త్రితాపహానిర్మృగతృష్ణికా పరమ్ ॥ ౧౬॥

హే జగన్నాథ ! మనుష్య చాహే కోఈ జప కరే యా తప కరే పరన్తు మైనే తో నిశ్చయ కర లియా హై కి జబ తక జనోం కే ఊపర ఆపకీ దయా నహీ హోతీ తబ తక త్రివిధ దుఃఖ కీ నివృత్తి కేవల మృగ-తృష్ణా హై ॥ ౧౬॥

ప్రపఞ్చ పఞ్చానన ఏష తిష్ఠతి ప్రపచ్య దంష్ట్రావిషమం ముఖం నిజమ్ ।
అనన్తశక్తే త్వదన్తే కథఞ్చన క్షమో చ కోఽపీహ విరక్షితుం పరః ॥ ౧౭॥

హే అనన్త శక్తివాలే ప్రభో ! యహ ప్రపఞ్చరూప పఞ్చానన సింహ అపనే భయఙ్కర ముఖ కో ఫైలాకర బైఠా హుఆ హై । ఆపకే అతిరిక్త ఔర కోఈ భీ ఇస సమయ రక్షణ కరనే మేం సమర్థ నహీం హై ॥ ౧౭॥

కియచ్చిరం మే పరిదేవనం విభో న నేష్యసి శ్రోత్రపథం దయానిధే ।
అథాయమప్యస్తి తు కాపి కేలికా హతోఽస్మి కేలి ప్రియదుఃఖితస్తదా ॥ ౧౮॥

హే విభో ! కబ తక మేరే రుదన కో ఆప న సునేంగే ! హే దయానిధే ! క్యా మేరే రుదన కో న సుననా భీ ఆపకీ కోఈ క్రీడా హై ? యది ఐసా హై తో హే క్రీడా కే ప్రేమీ ప్రభో మైం గరీబ తో మారా గయా ! ॥ ౧౮॥

యది స్వయం త్వం గణయిష్యసి ప్రభో సుసఞ్చితాన్మేఽపరిమేయ దుర్గుణాన్
కథఞ్చిదప్యత్ర న పారయిష్యసి శ్రమో వృథా తే భవితా ప్రియోత్తమ ! ॥ ౧౯॥

హే ప్రభో ! యది ఆప స్వయం మేరే సఞ్చిత అనన్త దుర్గుణోం కో గిననే బైఠేం తో ఆప కభీ ఇసకా పార న పావేంగే ఔర హే పరమప్రియ నాథ ! ఆపకో వ్యర్థ మేం శ్రమ హోగా ॥ ౧౯॥

విహాయ సర్వం జగదేకవైభవం విచారచాతుర్యచమూం చ సన్త్యజన్ ।
అయం జనస్త్వచ్చరణం ప్రపన్నవాన్విధే హి తద్యచ్చ విభాతు తే శివమ్ ॥ ౨౦॥

సంసార కే సమస్త ఉత్తమ వైభవోం కో ఛోడకర విచార కీ చతురాఈ కో భీ ఛోడకర హే నాథ ! యహ దాస ఆపకే చరణోం మేం ప్రాప్త హుఆ హై । ఆపకో జో అచ్ఛా లగే సో కరియే ॥ ౨౦॥

వదామి సత్యం పురుషోత్తమాహం సనాథయిష్యస్థ నో జనం స్వమ్ ।
తదా ప్రసిద్ధా తవ నాథతా సాఽవశాఽకృతార్థా భవితాఽఫలాఢ్యా ॥ ౨౧॥

హే పురుషోత్తమ ! మై సత్య కహతా హూఁ - యది ఆప అపనే జనకో సనాథ న కరేంగే తో ఆపకీ ప్రసిద్ధ స్వామితా వివశ హోకర అకృతార్థ తథా నిష్ఫల హో జావేగీ ॥ ౨౧॥

న మాదృశం చేత్పవితుం ప్రవృత్తిస్తదా తు తే డిణ్డిమ ఏషకః కః ।

జగత్సమగ్రస్య శివాయ నిత్యం ప్రయత్నవాన్ రాఘవ ఇత్యనల్పః ॥ ౨౨॥

హే ప్రభో ! యది మేరే జైసో కో పవిత్ర కరనే కే లియే ఆపకీ ప్రవృత్తి నహీం హై తో యహ బడ़ా భారీ డిణ్డిమ క్యోం బజ రహా హై కి శ్రీరాఘవ సమస్త జగత్ కే కల్యాణ కే లియే ప్రయత్నశీల హైం ॥ ౨౨॥

కథం పరీక్ష్యా త్వయి సంస్థితా యా జగత్పవిత్రీ తవ శక్తిరేషా ।
న యావదస్మిన్నఘిని ప్రయుక్తా కషే హి సా కాఞ్చన శుద్ధ తేక్ష్యా ॥ ౨౩॥

జగత్ కో పవిత్ర కరనేవాలీ జో శక్తి ఆప మేం స్థిత హై ఉసకీ పరీక్షా తబ తక కైసే హో, జబతక కి ఉసే ఆప మేరే జైసే పాపీ మేం ప్రయుక్త న కరేం । క్యోంకి సోనే కీ పరీక్షా తో కసౌటీ పర హీ హోతీ హై ॥ ౨౩॥

అఘాన్యనన్తాని మహాన్తి నాథ ! న చేన్మయి స్యుః కథమిత్థమార్తః ।
స్థితస్తవ ద్వారి సమశ్రునేత్రః ప్రఫుల్లరాజీవలోచన స్యామ్ ॥ ౨౪॥

హే వికసితకమలసమాన నేత్రవాలే ప్రభో ! యది ముఝమేం బడ़ే- బడ़ే అనన్త పాప న హోతే తో మైం ఇస ప్రకార ఆర్త బనకర, రోతా హుఆ ఆపకే ద్వార పర క్యోం ఖడ़ా రహతా ? ॥ ౨౪॥

విశ్వమ్భరశ్చేదసి వస్తుతస్త్వం విశ్వాని పాపాని మయా కృతాని ।
విస్మృత్య విశ్వమ్భర మాం భరస్వ స్వనామయాథార్థ్యమథో భరస్వ ॥ ౨౫॥

హే విశ్వమ్భర ! యది ఆప వస్తుత: విశ్మ్భర హైం తో మేరే కియే హుఏ సమస్త పాపోం కో భూలకర మేరా రక్షణ కరియే ఔర అపనే నామ కీ యథార్థతా కో ధారణ కీజియే ॥ ౨౫॥

త్వదీయ సౌన్దర్య మహాపయోధౌ నిమజ్జ్య చాత్మానమపాస్య నాథ ! ।
త్వయైక్యమేవం భజతః ప్రభో మే కదా ప్రయాస్యన్తి శుభాన్యహాని ॥ ౨౬॥

హే నాథ ! ఆపకే సౌన్దర్య సాగర మేం డూబకర, అపనే కో భూలకర ఆపకే సాథ ఐక్య కో ధారణ కరతే హుఏ మేరే శుభ దివస కబ వ్యతీత హోంగే ? ॥ ౨౬॥

కదా తవైవాఙ్ఘ్రిసరోజయుగ్మే విలాప్య వృత్తీర్మనసోఽఖిలా మే ।
జగచ్చ హిత్వా జగదేక దేవ లయోత్సుఖస్వాసుధాం స్వదిష్యే ॥ ౨౭॥

హే భగవన్ ! ఆపకే హీ చరణకమలోం మేం అపనీ మానసిక వృత్తియోం కా లయ కరకే సంసార కో త్యాగకర సంసార కే ఏక మాత్ర దేవ ! ఆపకే సాథ సాయుజ్య సుఖరూప స్వాదు-సుధా కా మైం కబ ఆస్వాదన కరూఁగా ? ॥ ౨౭॥

మహామునీన్ద్రైరపి దుర్లభం యద్భవత్పదాబ్జస్ఖలితం కదా తత్ ।
సముత్సుకో నాథ రజో నతేన ప్రచుమ్బ్య మూర్ధ్నా సుకృతీ భవేయమ్ ॥ ౨౮॥

హే నాథ ! బడ఼ే-బడ఼ే మునియోం కే లియే భీ జో దుర్లభ హై ఉస ఆపకే చరణకమల సే స్ఖలిత రజ కో అవనత మస్తక సే చూమకర మైం కబ కృతార్థ హోఊఀగా ॥ ౨౮॥

గజేన్ద్రమోక్షాయ కృతా త్వరా యా ప్రపన్నసన్తాన తు తాం నిరీక్ష్య ।
ఉపాయహీనోఽతిశయేన దీనో జనః ప్రభో త్వాం ! శరణం ప్రపన్నః ॥ ౨౯॥

హే ప్రపన్నకల్పతరో ! గజేన్ద్రమోక్ష కే సమయ జో శీఘ్రతా ఆపనే కీ థీ ఉసే హీ దేఖకర అన్య ఉపాయోం సే హీన, అత్యన్త దీనజన మైం ఆపకీ శరణ మేం ప్రాప్త హుఆ హూఀ ॥ ౨౯॥

ప్రత్యాదిశద్వానుగృహాణ వా మాం జగన్నివాసాసి నిరఙ్కుశస్త్వమ్ ।
తవైవ శోభా భజతాం సువృద్ధి యథా తథా నాథ కురుష్వ శీఘ్రమ్ ॥ 30॥

హే జగన్నివాస ! ఆప చాహే మేరా తిరస్కార కరేం చాహే మేరే ఊపర అనుగ్రహ కరేం । ఆప స్వతన్త్ర హైం । ఆపకీ హీ శోభా జైసే బఢ఼ే, హే నాథ ! శీఘ్ర వైసా కరేం ॥ 30॥

ఇదం ధనుశ్చైష శరోఽసిరేష ప్రపన్నరక్షాకరణాయ నిత్యమ్ ।
త్వయా విభో సన్ధ్రియతే సదైవ మదుద్ధృతౌ కో ను విలమ్బహేతుః ? ॥
హే విభో ! ఆప ప్రపన్న కీ రక్షా కే లియే హీ ధనుష్, బాణ ఔర ఖడ్గ సదా ధారణ కరతే హైం । తబ హే నాథ ! మేరే ఉద్ధార మేం విలమ్బ కా క్యా హేతు హై ? ॥ 3౧॥

తవైవ నామామృతసిన్ధుబిన్దుం పిబన్నరో నైవ నిపీడ్యతేఽత్ర ।
శ్రుతం మయైతత్కిమితి ప్రభో తత్తవాశ్రితో దుఃఖభరం ప్రవీక్షే ॥ 3౨॥

హే నాథ ! ఆప కే నామరూప అమృతసిన్ధు కే బిన్దు కా భీ పాన కరతా హుఆ పురుష ఇస సంసార మేం పీడ఼ిత నహీ హోతా, యహ మైనే సునా థా । తబ హే ప్రభో ! యహ ఆపకా ఆశ్రయ లేనే వాలా మైం క్యోం దుఃఖోం కా సమూహ దేఖ రహా హూఀ ॥ 3౨॥

అయే ప్రభో చేచ్ఛరణాగతం మాం నిరాశ్రితో నిస్స్వముపాయశూన్యమ్ ।
ఉపేక్షసే తర్హి జగత్రయేఽపి కథం పరీవాద ఉదేతు నో తే ॥ 33॥

హే ప్రభో ! యది నిరాశ్రిత, నిర్ధన ఔర ఉపాయశూన్య తథా శరణ మేం ఆయే హుఏ మేరే జైసే జన కీ ఆప ఉపేక్షా కరేంగే తో తీనోం లోకో మేం క్యోం న ఆపకీ అపకీర్తి హో ? ॥ 3॥

త్వమేవ వాత్సల్యరసప్రపూర్ణా కృపానిధే దీనజనస్య మేఽసి ।
ఆనన్దభూమిర్జననీ కథం త్వాం విహాయ గచ్ఛాని నిరాకృతోఽపి ॥ 3౪॥

హే కృపానిధే ! ముఝు దీన జన కీ వాత్సల్య రస సే పూర్ణ ఆనన్ద కీ భూమి, ఆప హీ మాతా హైం । అతః హే నాథ ! ఆప సే తిరస్కృత హోకర భీ ఆపకో ఛోడ఼కర కైసే జాఊఁ ? ॥ ౩౪॥

ప్రవాహయన్తం నయనామ్బురాశి కథం సముద్ధర్తుమిమం జనం భోః ।
ఉదేతు నాద్యావధి తావకీనా మతిర్న వా స్యాం విఫలో హ్యదశ్రుః ॥ ౩౫॥

హే ప్రభో ! ఆఁఖోం సే ఆఁసుఓం కో బహాతే హుఏ ఇస జన కే ఉద్ధార కరనే కే లియే అభీ తక ఆపకా విచార క్యోం నహీ హోతా హై ? క్యా సచముచ రోతా హుఆ మైం నిష్ఫల హీ తో నహీ రహూఁగా ? ॥ ౩౫॥

జానామి నో నాథ జపం తపో వా సమాధిముద్రాం న చ భక్తిభావమ్ ।
న ధర్మతత్త్వం న చ కర్మతత్త్వం త్వం హి భవాబ్ధేర్భవ భవ్యనౌర్మే ॥ ౩౬॥

హే నాథ ! మైం జప, తప, సమాధి అథవా భక్తిభావ తథా ధర్మతత్త్వ ఔర కర్మతత్త్వ ఆది కుఛ నహీం జానతా హూం । అతః ఇస సంసారసాగర కే లియే ఆప మేరీ సున్దర నౌకా బన జావేం ॥ ౩౬॥

వ్రజన్తి కేచిత్తవ ధామ యోగతస్తథా చ భక్త్యా వ్యభిచారశూన్యయా ।
అహం తు దీనో విదధామి రాఘవ ! త్వదీయనామస్మరణాధిరోహణీమ్ ॥ ౩౭॥

హే శ్రీరాఘవ ! కోఈ తో యోగ కే ద్వారా ఆపకే ధామ మేం పహుఁచతే హైం ఔర కోఈ అవ్యభిచారిణీ భక్తి కే ద్వారా వహాఁ ప్రాప్త హోతే హైం । పరన్తు మైం దీన తో వహాఁ పహుఁచనే కే లియే ఆపకా నామస్మరణ రూప సీఢ఼ీ బనా రహా హూఁ ॥ ౩౭॥

అథాపి నో తారయితుం సమీహసే జిఘృక్షయా కస్యచనాపి వస్తునః ।
ప్రసిద్ధనిస్స్వో వితరామి కిన్ను తే గృహాణ తుచ్ఛం హృదయం తదాతరమ్ ॥ ౩౮॥

కదాచిత్ ఆప మేరే పాస సే కిసీ వస్తు కే లేనే కీ ఇచ్ఛా సే ముఝే పార కరనే కీ ఇచ్ఛా న కరతే హోం తో హే ప్రభో ! మైం తో సంసార మేం ప్రసిద్ధ నిర్ధన హూఁ ! అతః మైం ఆపకో క్యా దూం ? తథాపి ఇచ్ఛా హో తో ఇస మేరే తుచ్ఛ హృదయ కో కిరాయే మేం లే లేం ॥ ౩౮॥

స దైత్యసూనుర్జ్వలతః కృశానోః సురక్షితోభూద్దయయా యయా సా ।
క్వ చాధునాగాద్ రఘువంశనాథ ! క్రమే మమాభాగ్యహతస్య హన్త ? ॥ ౩౯॥

హే శ్రీరఘువంశనాథ ! జలతీ హుఈ ఆగ మేం సే జిస దయా సే ఆపనే ప్రహలాద కీ రక్షా కీ థీ, హన్త ! వహ దయా ముఝు అభాగే కే సమయ కహాఁ చలీ గయీ ? ॥ ౩౯॥

గుణైః పదం తే గుణినో లభన్తే సమర్చయా వా తవ రాఘవేన్ద్ర ।
భవాబ్ధిబాధాప్రసితాః పరం తే క్వమాదృశా భాగ్యహతాః ప్రయాన్తు ॥ ४०॥

హే శ్రీరాఘవేన్ద్ర ! గుణీజన ఆపకే పద కో గుణోం కే ద్వారా అథవా తో ఆపకే పూజన కే ద్వారా ప్రాప్త హోతే హైం, పరన్తు సంసారసాగర కే దుఃఖో మేం ఫఁసే హుఏ మేరే జైసే భాగ్యహీన కహాఁ జావేం ? ॥ ४०॥

అపార సంసార విషాహిదంశసమ్మూర్ఛితస్య శ్రయతో మృతిం వా ।
శ్రీరామనామాక్షరయుగ్మమీడ్యం మతః ప్రశస్తో విషవైద్య ఏవ ॥ ४१॥

హే భగవన్ ! అపారసంసారరూప విషైలే సర్ప కే దంశ సే మూర్ఛిత అథవా మరణ కో ప్రాప్త హోతే హుఏ జన కే లియే ఆపకే నామ కే స్తుత్య దో అక్షర హీ ప్రశస్త విషవైద్య హై ॥ ४१॥

సాకేతపుర్యాం తవ రామచన్ద్ర ! వరం కురఙ్గోఽథ ఖగో మృగో వా ।
ప్లక్షాదివృక్షోఽపి వరం పరం నో త్వద్దేశవిశ్లేషవతో నృపత్వమ్ ॥ ४२ ॥

హే శ్రీరామచన్ద్రజీ ! ఆపకీ సాకేతపురీ మేం ఖగ, మృగ ఔర తో క్యా, ప్లక్ష ఆది వృక్ష హోకర రహనా భీ అచ్ఛా హై, పరన్తు ఆపకే దేశ సే పృథక్ రహనేవాలే కీ నృపతా భీ అచ్ఛీ నహీం హై ॥ ४२॥

యదా యదా యత్ర కృతానుసారాల్లభేయ జన్మాని చ యాని యాని ।
తదా చ తత్ర త్వయి తేషు తేషు సన్తిష్ఠతాం భక్తిభరః సదా మే ॥ ४३॥

హే భగవన్ ! స్వకర్మోం కే అనుసార జహాఁ జో జన్మ పాఊఁ వహాం ఉస జన్మ మేం సర్వదా ఆప మేం మేరీ అత్యన్త భక్తి బనీ రహే ॥ ४३॥

న చాస్తి కిఞ్చిత్సుకృతం కృతం మే న భక్తసేవా న చ భక్తసేవా ।
నిసర్గజా నాథ ! కృపైవ తేఽద్య మమావలమ్బోఽస్తి న కిఞ్చిదన్యత్ ॥ ४४॥

హే నాథ ! మైంనే కోఈ ఉత్తమ కర్మ నహీం కియా హై, భక్తి భీ నహీం కీ హై, తథా ఆపకే భక్తోం కీ సేవా భీ నహీం కీ హై । అతః నిర్హేతుకీ ఆపకీ కృపా హీ కేవల మేరా అవలమ్బ హై, అన్య కుఛ నహీం ॥ ४४॥

కదాపి సోఢం స్వజనస్య దుఃఖం త్వయా న హే భక్తశివప్రయత్న ! ।
న వేద్మి కిం కారణమద్య యన్మాముపేక్షసే దీనతమం తమోఘ్న ! ॥ ४५॥

స్వభక్తోం కే కల్యాణ కరనే కే ప్రయత్నవాలే హే ప్రభో ! ఆపనే కభీ భీ స్వజనోం కే దుఃఖ కో నహీం సహన కియా హై, పరన్తు మైం నహీం జానతా కి క్యా కారణ హై ? జో హే తమోఘ్న ! ముఝ అత్యన్త దీన కీ ఉపేక్షా ఆప కర రహే హైం ॥ ౪౫॥

పరీక్షసే చేత్తు నివేదయామి యత్ కిం నాథ దాసస్య పరీక్షణం స్యాత్ ।
ప్రచణ్డరోగార్దితమానసస్య తనౌ క్షురక్షేపణమీదృశం కిమ్ ? ॥ ౪౬॥

కదాచిత్ ఆప మేరీ పరీక్షా కరతే హోం తో హే భగవన్ ! మైం కహతా హూం కి దాస కీ భీ కహీం పరీక్షా కీ జాతీ హై ? హే నాథ ! భయఙ్కర రోగోం సే వ్యథిత పురుష కే శరీర మేం కహీం ఛురా మారా జాతా హై ? ఆపకీ యహ పరీక్షా కరనా, అత్యన్త రోగీ కే శరీర మేం ఛురా భోంకనా జైసా హీ హై ॥ ౪౬॥

మాతా పితా వా తనయా వినేయాస్తన్వన్తి సాహాయ్యమి మే న దుఃఖే
ఏతచ్ఛ్రుతం చాప్యనుభూతమేతత్పరం తవౌదాస్యమతీవ బాధతే ॥ ౪౭॥

హే నాథ ! యహ తో మైంనే సునా హై కి దుఃఖ మేం మాతా, పితా, పుత్ర ఔర సేవక ఆది సహాయతా నహీం కరతే । ఇసకా అనుభవ భీ కియా హై, పరన్తు హే నాథ ! ఆపకీ ఉదాసీనతా ముఝే అత్యన్త పీడ़ిత కర రహీ హై ॥ ౪౭॥

కుర్వన్తు కామం భవబన్ధబద్ధా ప్రేమాధివీక్ష్యైవ గుణాంశ్చ కాంశ్చిత్ ।
కిన్తు త్వదీయే హృదయే కథం మే మహామహేశాస్తి గుణేక్షణేచ్ఛా ? ॥ ౪౮॥

హే నాథ ! జో సాంసారిక బన్ధనోం సే బంధే హుఏ హైం, వే భలే హీ కిన్హీం గుణో కో దేఖకర ప్రేమ కరేం, పరంతు హే సర్వేశ్వర ! ఆపకే హృదయ మేం మేరే గుణోం కే దేఖనే కీ ఇచ్ఛా క్యోం హుఈ హై ? ॥ ౪౮॥

విత్తం మతిర్భక్తిరుదారవృత్తే తిష్ఠేన్మయి ద్వారి తవాధివాసః
సేవ్యేత కిం నాథ మయా సుఖేన ద్వారా తయైవాస్య జనస్య మోక్షః ॥ ౪౯॥

యది ధన, బుద్ధి ఔర భక్తి ముఝ మేం హోతీ తో హే ఉదారవృత్తివాలే నాథ ! ఆపకే ద్వార పర మైం క్యోం నివాస కరతా ? ధన ఆది కే ద్వారా హీ సుఖపూర్వక ఇస జన కా మోక్ష హో జాతా ॥ ౪౯॥

యది ప్రభుత్వం రఘునాథ తేఽపి సన్తిష్ఠతే భక్తగుణానపేక్ష్య ।
తదా కథం తే భవరోగఖిన్నః సమాశ్రయేత్కోఽపి పదారవిన్దమ్ ॥ ౫౦॥

హే శ్రీరఘునాథ ! యది ఆపకీ ప్రభుతా భీ భక్తోం కే గుణోం కీ అపేక్షా సే హీ హై తో సంసారరూప రోగ సే దుఃఖిత కోఈ భీ ఆపకే చరణకమల కా ఆశ్రయ క్యా లేగా ? ॥ ౫౦॥

విలోక్య కేఽపీహ పదారవిన్దే సముల్లసన్తం తవ పారిజాతమ్ ।
త్వామాశ్రయన్తే పరమేష దాసో దయానిధే దీనతయా ప్రపన్నః ॥ ౫౧॥

హే దయానిధే ! కితనే హీ జన ఆపకే చరణకమల మేం కల్పవృక్ష కో దేఖకర (లోభ సే) ఆపకా ఆశ్రయ లేతే హైం, పరంన్తు యహ దాస తో కేవల దీనతా కే కారణ హీ ఆపకో ప్రాప్త హుఆ హై ॥ ౫౧॥

శ్రీస్వస్తికం స్వస్తికరం నిరీక్ష్య త్వత్పాదకఞ్జే త్వయి భావపూర్ణః ।
లోభాచ్చ కేచిత్ పరమేష దాసో దయానిధే దీనతయా ప్రపన్నః ॥ ౫౨॥

హే దయానిధే ! కల్యాణ కరనే వాలే స్వస్తిక చిహ్న కో ఆపకే చరణకమల మేం దేఖకర లోభ సే హీ కితనే హీ ఆపకీ భక్తి కరతే హైం, పరన్తు యహ దాస దీనభావ సే హీ ఆపకే చరణోం మేం ప్రాప్త హుఆ హై ॥ ౫౨॥

రమారమణ ! శ్రీకమలామభీప్సుః ప్రపద్యతే త్వామిహ కోఽపి నాథ !
అయం జనస్తే తు పదారవిన్దరజోభిలాషాపహృతస్తవాగ్రే ॥ ౫౩॥

హే రమారమణ ! కితనే హీ తో లక్ష్మీ-ధన కీ ఇచ్ఛా సే హీ ఇస సంసార మేం ఆపకో ప్రాప్త హోతే హైం, పరన్తు యహ జన తో ఆపకే చరణ-కమల కే రజ కీ ఇచ్ఛా సే మోహిత హోకర ఆపకే సమ్ముఖ ప్రాప్త హుఆ హై ॥ ౫౩॥

వృథైవ తం కల్పతరుం బిభర్షి న కల్పసే కల్పయితుం మహేశ !
యది ప్రపన్నస్య తవాఙ్ఘ్రియుగ్మం తనోర్వినాశం భవసాధ్వసస్య ॥ ౫౪॥

హే రమేశ ! యది ఆప అపనే చరణోం మేం ప్రపన్న పురుష కే సంసార-భయ కే నాశ కరనే మేం సమర్థ నహీం హైం తో వృథా హీ కల్పవృక్ష కో క్యోం ధారణ కరతే హైం ? ॥ ౫౪॥

వర్ధిష్ణు పాపోపనన్త జనస్య దుఃఖం నిహన్తుం క్షమతా న తే చేత్ ।
వృథా ప్రయాసాయ దయానిధే కిం ద్వాభ్యాం ధృతాభ్యాం ను ధనుః శరాభ్యామ్ ॥ ౫౫॥

హే దయానిధే । యది ఆప స్వజన కే బఢ़నే వాలే పాపోం సే ప్రాప్త దుఃఖ కో నష్ట కరనే కా సామర్థ్య నహీం రఖతే హైం తో వ్యర్థ మేం పరిశ్రమ మాత్ర కే లిఏ ఇన ధనుష ఔర బాణోం కో ధారణ కరనే సే క్యా లాభ హై ? ॥ ౫౫॥

నిరీక్ష్య హే దక్షిణ ! దక్షిణే తే భుజే సువక్రం ధనురేతదేవమ్ ।
ఆశా విచార్యైవ న ముఞ్చతీమం జనం పతేదత్ర కదాపి దృష్టిః ॥ ౪౬॥

హే పరమ చతుర భగవన్ । ఆపకే దక్షిణ భుజ మేం టేఢ़ే-బాఁకే ఇస ధనుష కో దేఖకర ఆశా, యహ విచార కర హీ ముఝు కో నహీ ఛోడ़తీ హై కి కదాచిత్ కభీ ఇధర భీ దృష్టి హో జావే । అర్థాత్ జబ ఇతనే టేఢ़ే ధనుష కో ఆప ఉఠాయే రఖతే హైం తో మేరే జైసే టేఢ़ే ఆపకో భార న హోంగే ? ॥ ౪౬॥

తవ ప్రఫుల్లామలపఙ్కజాధిరసప్రపానభ్రమరం మనో భేం ।
శ్రియః పతే త్వం సతతం కురుష్వ నాతోఽన్యథాస్తే మమ కాచిదిచ్ఛా ॥ ౪౭॥

హే శ్రీపతే ! ఆప మేరే మన కో సదా అపనే వికసిత సున్దర కమలచరణ కే రస కా పాన కరనేవాలా భ్రమర బనాఇయే, ఇససే అన్య మేరీ కుఛ భీ ఇచ్ఛా నహీం హై ॥ ౪౭॥

ప్రాజ్యం సురాజ్యం న చ కామయేఽహం స్వరాజ్యమప్యాకలయే తృణాని ।
త్వత్పాదపాథోజరజః కణాయ స్పృహా మనస్యఘ మమ స్ఫురన్తు ॥ ౪౮॥

హే ప్రభో ! మైం బడ़ౌ భారీ సున్దర రాజ్య నహీ చాహతా హూఁ । స్వర్గ కే రాజ్య కో భీ మై తృణ సమాన హీ మానతా హూఁ । మేరే మన మేం తో కేవల ఆపకే చరణకమల కే రజ కణ కీ సర్వదా ఇచ్ఛా జాగతీ రహే, యహీ మేరీ ఇచ్ఛా హై ॥ ౪౮॥

జగత్పతేఽహం జగదాపదాభిర్దురన్తదుర్బన్ధనబద్ధచేతాః
కదా విముక్తో ను విపద్వియుక్తస్త్వత్పాదసాన్నిధ్యమజస్రమీశే ॥ ౪౯॥

హే జగన్నాథ ! సంసార కీ అపత్తియోం కే దురన్త దుష్ట బన్ధన సే బంధే చిత్తవాలా, నానా విపత్తియోం సే ఛూటకర, ముక్త హోకర, నిరన్తర ఆప కే చరణకమల కీ సమీపతా కో మైం కబ సేవన కరూంగా ? ॥ ౪౯॥

వృథా కథా మాస్తు తవాననాబ్జ వినిఃసృతా యాఽభయదా జనేభ్యః ॥
అతో దురన్తాయ జనాయ మహ్యం ప్రసాదదృష్టిం వితరాశు నాథ ! ॥ ౫౦॥

హే నాథ ! ఆపకే ముఖకమల సే నికలా హుఆ స్వజనోం కో అభయప్రద వచన వ్యర్థ న హో, ఇసకే లియే మేరే జైసే పరమ దుఃఖీ జన పర శీఘ్ర కృపాదృష్టి కరియే ॥ ౫౦॥

న మాదృశం చేద్వివిధాఘపుఞ్జ నికుఞ్జమధ్యే విహరన్తమజ్ఞమ్ ।
కరోషి పూతం రఘునన్దనాశు కిం పావనత్వం తవ పాపినాం భోః ॥ ౫౧॥

హే శ్రీరఘునన్దన ! యది నానా ప్రకార కే పాప సమూహ కే కుఞ్జోం మేం విహార కరతే హుఏ మేరే జైసే అజ్ఞ కో ఆప శీఘ్ర పవిత్ర నహీం కరతే హైం తో ఆప మేం పతిత పావనతా క్యా హై ? ॥ ౬౧॥

జాగ్రజ్జగజ్జాలమహేన్ద్రజాల విభ్రాన్తబుద్ధి రఘువంశనాథ ।
కరే గృహాణాశు దయాం విధాయ సముద్ధర ప్రాపయ ధామ నైజమ్ ॥ ౬౨॥

హే శ్రీరఘువంశనాథ ! ప్రస్తుత జగజ్జాలరూప మహేన్ద్రజాల సే భ్రాన్త బుద్ధి వాలే మేరే హాథ కో శీఘ్ర పకడ఼ియే । దయా కరకే మేరా ఉద్ధార కీజియే ఔర అపనే ధామ మేం లే చలియే ॥ ౬౨॥

త్వత్పాదకఞ్జ ప్రసృతాధిరస్యరసం పిబన్తం తు మనోద్విరేఫమ్ ।
మహామహోమోహమతఙ్గజోఽయం ప్రపీడయన్నాథ నివారణీయః ॥ ౬౩॥

హే నాథ ! ఆపకే చరణకమల సే నికలే హుఏ స్వాదిష్ట రస కో రసపాన కరతే హుఏ మేరే మనరూప భ్రమర కో, మహా ఉత్సాహీ మోహరూప గజ పీడ఼ిత కర రహా హై । ఇసే దూర భగాఇఏ ॥ ౬౩॥

తవాప్తిమార్గే వ్రజతో జనస్య తవైవ మాయా పరిపన్థితాయాః ।
పదం సమేత్య భ్రమయత్యజస్రం జనం తతస్తాం కురు నాథ దూరమ్ ॥ ౬౪॥

ఆపకీ ప్రాప్తి కే మార్గ మేం జాతే హుఏ జనోం కో ఆపకీ మాయా హీ వైరిణీ బనకర నిరన్తర ఘుమాతీ హై, అతః ఉసే దూర కరియే ॥ ౬౪॥

న మోహమాప్తోఽసి కదాపి తస్మాత్తజ్జన్యమీశేషదపీహ దుఃఖమ్ ।
న వేత్సి, యో యన్న చ వేత్తి తస్య కథం మహత్త్వం స బుధోషి వేత్తు ॥ ౬౫॥

హే ఈశ ! ఆప కభీ భీ మోహ కీ ప్రాప్త నహీం హుఏ హైం, అతః మోహ కే థోడ఼ే సే భీ దుఃఖ కో ఆప నహీం జానతే । జో జిసే నహీం జానతా హై వహ విద్వాన్ హో తో భీ ఉసకే మహత్త్వ కో కైసే జాన సకే ? ॥ ౬౫॥

జగత్పితృత్వం తవ దేవదేవ జగత్ప్రసిద్ధం జగతాం మహేశ !
సంపాలనాదేవ తతః పృథక్త్వం పృథక్కరిష్యత్యశం తతస్త్వామ్ ॥ ౬౬॥

హే దేవోం కే భీ దేవ ! జగత్ కే పాలన కరనే సే హీ జగత్-ప్రసిద్ధ ఆప జగత్పితా కహే జాతే హైం । తబ జగత్ కే పాలన కా పార్థక్య ఆపకో జగత్పితా కే పద సే అవశ్య పృథక్ కరేగా ॥ ౬౬॥

భవోద్భవోద్భూతిభరప్రరూఢ ప్రచణ్డచణ్డాంశుమయూఖతప్తః ।

త్వత్పాద సత్పాదపమాశ్రితోస్మి కథం న రక్ష్యస్తవ తజ్జనోఽయమ్ ॥ ౬౭॥

హే భగవన్ ! సంసార కే భయరూప ప్రచండ సూర్య కీ కిరణోం సే తపే హుఏ మైంనే ఆపకే చరణరూప సున్దర వృక్ష కా ఆశ్రయ లియా హై, అతః యహ జన ఆపకా రక్ష్య క్యోం నహీం హై ? ॥ ౬౭॥

ఆధ్యాయతస్త్వాం పరిహాయ సర్వముపేక్షితస్యాపి న మేఽస్తి జ్ఞానిః ।
త్వమేవ సర్వేషు జనేషు తావద్ధాస్యాస్పదం సంవ్రజితాసి నూనమ్ ॥ ౬౮॥

హే దీనబన్ధో ! సబ కుఛ ఛోడ़కర కేవల ఆపకా హీ ధ్యాన కరతే హుఏ తథాపి ఉపేక్షిత మేరీ తో కుఛ భీ హాని నహీం హై, పరన్తు ఆప హీ సర్వజనోం కే బీచ మేం హాస్యాస్పద బనేంగే ! ॥ ౬౮॥

గుణానుపశ్రుత్య తవాన్తికం మే సమాగతస్యాథ నివర్తితస్య ।
గతిర్భవేత్ కా ను పరం త్వమాస్యం కథం ప్రభో దర్శయితాసి భూషు ॥ ౬౯॥

ఆపకే గుణోం కో సునకర ఆపకే పాస మైం ఆయా । అబ మైం లౌట జాఊఁ తో ఇసమేం మేరీ క్యా గతి హోగీ ? పరంతు హే నాథ ! ఆప అపనే భక్తోం మేం కైసే ముఁహ దిఖాయేంగే ? ॥ ౬౯॥

పరం కఠోరం హృదయం స్వభక్తం రఘూత్తమస్యాస్తి నిరాకరిష్ణోః ।
ఏవం పరీవాద వివర్ణజాలం తతః కథం రోత్స్యసి విశ్వనాథ ॥ ౭౦॥

స్వభక్త కో నిరాకరణ కరనేవాలే శ్రీరఘునాథజీ కా హృదయ బహుత కఠోర హై, ఇస ప్రకార సే నిన్దావచన కో హే విశ్వనాథ ! ఆప కైసే నివృత్త కరేంగే ? ॥ ౭౦॥

సకృత్ప్రపన్నాయ జనాయ నిత్యం దదామ్యభీతి నితరామితీశ ।
వదన్తమారభ్య న పాలనత్వాద్ వచశ్చ్యుతం త్వాం వద విశ్వసేత్ కః ॥ ౭౧ ॥

ఏక బార భీ జో కోఈ మేరా ప్రపన్న హోతా హై, మైం ఉసే సర్వదా అభయదాన దేతా హూఁ, ఇస ప్రకార సే కహనేవాలే తథా మేరీ రక్షా న కరనే కే కారణ అపనే వచన సే చ్యుత హుఏ ఆపకా హే నాథ ! భలా ఆప హీ కహియే, ఆజ సే కౌన విశ్వాస కరేగా ? ॥ ౭౧॥

యమం వశీకృత్య పదారవిన్దం స్థితం సదా సంస్మరతశ్చ పుంసః ।
కా నామ లోకేశ్వర తావకస్య ప్రోదేతు భీతిస్తు పరేతమర్తుః ॥ ౭౨॥

యమరాజ కో భీ అపనే వశ మేం రఖనే వాలే ఆపకే శ్రీ-చరణోం కో స్మరణ కరనే వాలే జనకో, హే లోకేశ్వర ! యమరాజకా క్యా భయ హో సకతా హై ? ॥ ౭౨॥

నిరఙ్కుశం మే విచరన్మ నఃత్వం దయానిధే పాదసరోజమధ్యే ।

స్థితం గృహీత్వాఙ్కుశమద్య సద్యో హితాయ మే నాథ వశీకురుష్వ ॥ ౭౩॥

హే దయానిధే ! మేరా మన నిరంకుశ హోకర ఇధర-ఉధర భటక రహా హై । ఆపకే చరణకమల మేం జో అఙ్కుశ హై ఉసే లేకర మేరే హిత కే లియే హే నాథ ! మేరే మన కో వశ మేం కర దీజియే ॥ ౭౩॥

త్వత్పాదపాథోజరథస్థితం తం వాఞ్ఛత్యదః సఙ్క్రమితుం మనో మే ।
అశ్వం తతో వ్యుత్క్రమణం విధాతః పదేన తే తాడయ దీనబన్ధో ! ॥ ౭౪॥

హే దీనబన్ధో ! ఆపకే చరణ కమల మేం జో రథ కే సాథ ఘోడ़ౌ జుడ़ౌ హుఆ హై, మేరా మన ఉస ఘోడ़ే కే వేగ కో అతిక్రమణ కరనే కీ ఇచ్ఛా కర రహా హై । అతః హే నాథ ఐసా వ్యుత్క్రమ-అనుచిత కార్య కరనే వాలే ఉస మేరే మన కో అపనే చరణ సే తాడన కీజియే ॥ ౭౪॥

నాగం ప్రభో సన్దిశ పాదకఞ్జస్థితం మనోమారుతమద్య మేఽసౌ ।
పిబత్వజస్త్రం చ తతో విముక్తః సుఖం ప్రయాణం పథి తే కరోమి ॥ ౭౫॥

హే ప్రభో ! ఆపకే చరణకమల మేం జో నాగ విరాజమాన హై, ఉసే ఆజ్ఞా దీజియే కి వహ మేరే మనరూప వాయు కో పీ జావే, జిససే కి ఉస దుష్ట సే ఛూటకర ఆపకే మార్గ మేం సుఖపూర్వక ప్రయాణ కర సకూం ॥ ౭౫॥

త్వత్పాదకఞ్జం న నరః స్పృశేచ్చేత్ సంస్థాపితః కిం చరణే నరోఽసౌ ।
త్వం చేత్కరిష్యస్యథ పక్షపాతం న్యాయః క్వ నేయో భగవంస్త్వయాఽసౌ ॥ ౭౬॥

హే భగవన్ । కదాచిత్ ఆప యహ కహేం కి ఆపకే భీ చరణోం కే స్పర్శ కరనే కా మనుష్య అధికారీ నహీం హై తో బతాఇయే కి అపనే చరణ మేం ఉస నర కో క్యోం బైఠా రఖా హై ? ప్రభో ! యది ఆప హీ పక్షపాత కరేంగే తో న్యాయ కో ఆప కహాం భేజేంగే ? ॥ ౭౬॥

షడేవ మే వైరిణ ఉల్లసన్తి లసన్తి తే నాథ పదేఽష్ట కోణాః ।
ప్రత్యేకమేకైకమభిక్షిపేథాః శివం మమ స్యాత్ తవ కోణపూర్తిః ॥ ౭౭॥

హే నాథ ! మేరే తో కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద ఔర మాత్సర్య కేవల యహ ఛః హీ శత్రు హైం ఔర ఆపకే చరణకమల మేం ఆఠ కోణ హైం । తో హే నాథ ! మేరే ఏక-ఏక శత్రు కో ఏక-ఏక కోనే మేం డాల దీజియే న ! ఇససే మేరా తో కల్యాణ హో జావేగా ఔర ఆపకే ఖాలీ పడ़ే హుఏ కోనే భర జావేంగే ॥ ౭౭॥

హలం తవాఙ్ఘ్రిస్థమయే మహేశ కృషత్వఘక్షేత్రమవోప్య నాథ ।

నేత్రాశ్రువాభిస్తవ భక్తిబీజం సిఞ్చామి మోక్షాఖ్యఫలం యుదేతు ॥ ౭౮॥

హే మహేశ ! ఆప అపనే చరణకమల మేం స్థిత హల కో మేరే పాప-క్షేత్ర కో జీతనే దీజియే । జుత జానే పర ఉసమేం భక్తి-బీజ బోకర నేత్రాశ్రు జల సే ఉసే మైం సీంచూఁగా । ఉసమేం సే ముఝే మోక్షఫల మిలేగా ॥ ౭౮॥

సంసారసంసారజలప్రవాహే పతన్నిమజ్జామి రఘుప్రవీర ।
పదస్థితేన స్వశరేణ తం త్వం విశోష్య పాపాపహ పాహి దాసమ్ ॥ ౭౯॥

అత్యన్త వేగ సే చలనేవాలే సంసార జలకే ప్రవాహ మేం పడ़ౌ హుఆ మైం డూబ రహా హూఁ । హే రఘుప్రవీర ! ఆపకే చరణోం మేం జో బాణ హైం, ఉససే జైసే లఙ్కాగమన సమయ మేం సముద్ర కో సుఖాయా థా, వైసే హీ సుఖాకర ముఝ దాస కీ రక్షా కరియే ॥ ౭౯॥

న కామయేఽహం మణిమణ్డపం తే నివాసహేతో రఘువంశవీర ।
తత్కేవలం త్వచ్చరణారవిన్దం ప్రకామయే సఞ్చలదుత్పతాకమ్ ॥ ౮౦॥

హే రఘువంశవీర ! మైం అపనే నివాస కే లియే ఆపకా మణి-మణ్డప నహీ చాహతా హూఁ । మైం తో కేవల ఉస చరణకమల కో చాహతా హూఁ జిసమేం చఞ్చల లమ్బీ పతాకా ఉడ़ రహీ హై ॥ ౮౦॥

యదా యదా ధావతి నాథ తేఽయం దాసస్త్వదర్థం తు కలిస్తదేమమ్ ।
రుణద్ధి రున్ధ్యద్య ముసల్యమేనమయోగ్రతస్త్వచ్చరణస్థితేన ॥ ౮౧॥

హే నాథ ! జబ-జబ యహ ఆపకా దాస ఆపకే లియే దౌడ़తా హై, తబ-తబ వహ కలి ఇసే రోకతా హై । హే భగవన్ ! యహ మూసల సే మారనే యోగ్య హై ఔర ఆపకే చరణ మేం మూసల విరాజమాన హై, అతః ఉసే లేకర ఇస కలి కో రోకియే ॥ ౮౧॥

త్వత్పాదకఞ్జస్థితమేతదబ్జం నిరీక్ష్య లోలం స్పృహయాలు జాతమ్ ।
మనో మదీయం రఘునాథ ! తత్త్వం రన్తుం తదాజ్ఞాపయ దీర్ఘకాలమ్ ॥ ౮౨॥

హే శ్రీరఘునాథజీ ! ఆపకే చరణకమల మేం స్థిత కమల కో దేఖకర చఞ్చల మేరా మన లోభీ బన గయా హై । అతః హే ప్రభో ! దీర్ఘకాల తక ఖేలనే కే లియే ఉస కమల కో ఇసే దే దీజియే ॥ ౮౨॥

కార్పణ్యమిత్థం వహసే కిమఘ లోకోత్పవిత్రీం సరయూం పదే స్వే ।
సంస్థాప్య నాలోకయసే చ పాదం కథం జనేష్వాస్త ఇయాన్ ప్రకోపః ? ॥ ౮౩॥

హే భగవన్ ! ఆప ఇతనే కృపణ క్యోం హో గయే హైం ? జగత కో పవిత్ర కరనేవాలీ శ్రీసరయూజీ కో చరణ మేం రఖ లియా హై ఔర భక్తోం కో ఉనకా దర్శన భీ నహీం కరనే దేతే హైం । స్వజనోం కే ఊపర ఇతనా అధిక కోప క్యోం హై ? ॥ ౮౩॥

వక్రో వసత్యత్ర విధూ రమేశ ! వామే పదే తస్య చ సాహచర్యాత్ ।
వక్రత్వమేతత్తవ తత్స్వభావే సఙ్క్రాన్తమేతద్యది తర్హి చిత్రమ్ ॥ ౮౪॥

హే భగవన్ ! ఆపకే వామచరణ మేం ద్వితీయా కా వకచన్ద్ర రహతా హై । ఉసకే సంసర్గ మేం యది ఆపకే ఉస మధుర ఔర సరల స్వభావమేం వక్రతా ఆ గయీ హో తో బడ़ా ఆశ్చర్య హై ? ॥ ౮౪॥

సర్వసహా పాదముపాస్య దేవ ! వసున్ధరా తిష్ఠతి తావతాపి ।
సర్వసహత్వం సహసే న చేత్త్వం హతాస్తదా మాదృశ ఏవ నాథ ॥ ౮౫॥

హే దేవ ! సబ కుఛ సహన కరనేవాలీ భగవతీ వసున్ధరా ఆపకే చరణ మేం నివాస కరతీ హై తో భీ ఆప సర్వసహ నహీం హోతే హైం । మేరే జైసే అపరాధియోం కో నహీం సహతే హైం ? తబ తో హే నాథ మేరే జైసే దీన తో మారే గయే ! ॥ ౮౫॥

వీణే ప్రవీణాసి నిరఞ్జనస్య పాదే స్థితా రఞ్జయితుం జనానామ్ ।
మనాంసి తత్కిన్త్వమపీహ మేఽద్య మనః ప్రసాదాయ న యత్నశీలా ॥ ౮౬॥

నిరఞ్జన భగవాన్ కే చరణ మేం రహనేవాలీ హే వీణే ! తుమ భక్తజనోం కే చిత్తోం కో రంజన కరనే మేం బడ़ీ ప్రవీణ హో । తో భలా తుమ భీ ఆజ ముఝ జన కో ప్రసన్న కరనే కే లియే యత్న క్యోం నహీ కరతీ హో ? ॥ ౮౬॥

క్రోధశ్చ కామశ్చ మదశ్చ లోభో మోహశ్చ మాత్సర్యమయే ప్రభోఽద్య ।
స్థితాః సమాదాయ చమూం రణాయ కుర్యాం చ కిన్నాథ గదాన్వితాఙ్ఘ్రే ॥ ౮౭॥

హే నాథ ! కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద ఔర మాత్సర్య యే సబ ఆజ అపనీ సేనా లేకర యుద్ధ కే లియే ఖడ़ే హైం । హే చరణోం మేం గదావాలే భగవన్ ! కహియే క్యా కరూం ? ॥ ౮౭॥

సంసారహాలాహలమద్య పీత్వా మ్రియే జగన్నాథ న పాసి చేత్త్వమ్ ।
కిం స్యాత్ త్వదీయాఙ్ఘ్రిసరోజగేనామృతేన చేత్తే స్వజనా మృతాః స్యు ? ॥ ౮౮॥

హే జగన్నాథ ! యది ఆప నహీం రక్షా కరతే తో మైం ఆజ సంసార రూపీ విష కో పీకర మరతా హూఁ । పరన్తు హే ప్రభో ! యది ఆపకే భక్త జన మర జావేం తో ఆపకే చరణోం మేం రహే అమృత కా క్యా ఉపయోగ హోగా ? ॥ ౮౮॥

వంశీవిభూషామహితాబ్జపాద మదృష్టిఘణ్టాపథమేత్య రామ !
విహారమాహారయ తేన నిత్యం సుఖం దృశోర్మేఽతిసుఖం తవాపి ॥ ౮౯॥

హే వంశీ సే శోభిత చరణవాలే ప్రభో ! శ్రీరామ ! మేరే నేత్రరూప రాజమార్గ మేం ఆకర విహార కరియే । ఇససే మేరే నేత్రోం కో భీ సుఖ మిలేగా ఔర ఆపకో భీ ॥ ౮౯॥

అహో మయా యాని కృతాన్యఘాని న తాని సమ్మాన్తి మయి ప్రభోఽద్య ।
సంస్థాపనార్థం మమ నాథ తేషాం ఘటం పదస్థం కృపయా ప్రదేహి ॥ ౯౦॥

హే భగవన్ ! మైంనే జితనే పాప కియే హైం వహ అబ ముఝు మేం సమాతే నహీం హై । అతః ఆపకే చరణ మేం జో ఘట హై ఉసే ఉన్హే రఖనే కే లియే కృపయా దీజియే ॥ ౯౦॥

అథాపి సన్దేక్షి న తాన్యఘాని మాస్యన్తి తత్రేతి తదా దయాతః ।
కుణ్డం ప్రదేహి స్వపదాబ్జసంస్థం హోష్యామి తత్రైవ సమాని తాని ॥ ౧౧॥

కదాచిత్ ఆపకో యహ సన్దేహ హో కి మేరే పాప ఉస ఘట మేం భీ నహీం సమావేంగే తో హే మహారాజ ! అపనే చరణస్థ కుణ్డ కో దే దీజియే । ఉసీ మేం మైం సబ పాపోం కా హోమ కర దూఀగా ॥ ౯౧॥

త్వత్పాదమూలం సముపేత్య నాథ ! సీదామి చేదాదిశ దీనబన్ధో ! ।
వ్రజాని కుత్రాశరణః శరణ్య ! కియద్విషీదామి విషణ్ణచేతాః ॥ ౯౨॥

హే దీనబన్ధో ! ఆపకే చరణోం మేం భీ ఆకర యది మైం దుఃఖీ హోతా హూఀ తో హే శరణ్య ! ఆప బతాఇయే కి అశరణ మైం కహా జాఊఀ? దుఃఖిత చిత్తవాలా కబ తక దుఃఖీ హోతా రహూఀ ? ॥ ౯౨॥

కృపాం కృపానాథ తథా విధేహి క్షణార్ధమప్యస్తు మనో యథా మే ।
న త్వత్పదాబ్జస్మరణం వినా న త్వదీయనామస్మరణం వినా వా ॥ ౯౩॥

హే కృపానాథ ! ఐసీ కృపా కరియే కి మేరా మన ఆధా క్షణ భీ ఆపకే చరణ ఔర నామకే స్మరణ బినా న రహే ॥ ౯౩॥

విలోక్య దోష్ణోర్బహు నిష్ఠురత్వం తావాశు ముక్త్వా రఘువీరపాదౌ !
ప్రపన్నరక్షాపరిబద్ధబుద్ధీ యువాం శ్రయే రక్షతమాశు దాసమ్ ॥ ౯౪॥

హే శ్రీరామజీ కే యుగలచరణ ! మైం భగవాన్ కే హాథోం కీ నిష్ఠురతా దేఖకర, ఉన్హేం ఛోడ఼కర, ప్రపన్నజనోం కీ రక్షా కరనే వాలే ఆపకా హీ ఆశ్రయ లేతా హూఀ । ఇస దాస కీ శీఘ్ర రక్షా కరేం ॥ ౯౪॥

హే రామ ! బాహూ మమ రక్షణార్థముత్థాపయేర్వా న చ వా పరన్తు ।
చరణామ్భోజస్యరజః ప్రదానే శ్రమోఽస్మి కో నామ కృపానిధాన ॥ ౯౪॥

హే శ్రీరామజీ ! మేరీ రక్షా కే లియే అపనా బాహు ఆప ఉఠావేం యా న ఉఠావేం పరన్తు హే కృపానిధాన ! అపనే చరణకమల కే రజ దేనే మేం ఆపకో క్యా శ్రమ హోతా హై ? ॥ ౯౪॥

త్వం దీనబన్ధుస్త్వయమస్తి దీనః కృపాపరస్త్వం దయనీయ ఏషః ।
త్వం రక్షకశ్చైష తవాస్తి రక్ష్యః కస్తద్విలమ్బే జగదీశ ! హేతుః ॥
హే జగదీశ ! ఆప దీనబన్ధు హైం ఔర మైం దీన హూఁ । ఆప కృపాలు హైం ఔర మైం కృపా కా పాత్ర హూఁ । ఆప రక్షక హైం ఔర మైం రక్ష్య హూం, తబ విలమ్బ కా క్యా హేతు హై ?॥ ౯౫॥

హే రామహస్తౌ శ్రృణుతం వచో మే యువాం తు ధత్థః సశరం హి చాపమ్ ।
పాదౌ తు లక్ష్మీమథ పారిజాతం సుదర్శనం శేషశరామ్బరం చ ॥ ౯౬॥

తతోఽభిమానీ యువయోః సుబాహూ నిత్యం చ వామేవ శివాయ భూయాత్ ।
ప్రయోజనం మే తు పరం పదాభ్యాం కదాప్యపేక్ష్యో న భవామి తాభ్యామ్ ॥ ౯౭॥

హే శ్రీరామజీ కే దోనో బాహు ! మేరీ బాత సునియే ! ఆప తో కేవల ధనుష ఔర బాణ ధారణ కరతే హైం ఔర చరణ తో లక్ష్మీ, కల్పవృక్ష, శేష, శర, అమ్బర ఆది అనేక ఉత్తమ వస్తుఓం కో ధారణ కరతే హైం ॥ ౯౬॥

అతః హే బాహు ! ఆపకా యహ అభిమాన ఆపకే హీ కల్యాణ కే లియే హో । ముఝే ఆపకీ ఆవశ్యకతా నహీ హై । ముఝే తో కేవల భగవాన్ కే చరణోం సే ప్రయోజన హై ఔర వే మేరీ ఉపేక్షా న కరేంగే ॥ ౯౭॥

కృతో వహేథే ను వృథాభిమానం కదాపి కఞ్చిన్న తారయిత్వా ।
అనన్తపారానధమాన్ క్షణేన మౌనం సముద్ధార్య పదో జయేతామ్ ॥ ౯౯॥

హే శ్రీరామబాహు ! కభీ కిసీ కో భీ తారే బినా ఇతనా వ్యర్థ కా అభిమాన ఆప క్యోం ధారణ కరతే హైం ? జయ హో ఉన చరణోం కా, జిన్హోనే అనన్త అధమజనోం కో క్షణ భర మేం పార కర దియా తో భీ మౌన బేఠే హైం ॥ ౯౯॥

భక్తీరుపాలమ్భగిరో నిశమ్య క్షణం విహస్యైవ భయానువృత్తిమ్ ।
అపాహరఞ్ఛ్రీహరిరేష హస్తసముద్రయా సఞ్చయతాదజస్త్రమ్ ॥ ౧౦౦॥

భక్త కే ఇస ప్రకార కే ఉపాలమ్భ కే వచనో కో సునకర హంసకర, భయ కే ఆగమన కో హస్తముద్రా సే దూర కరతే హుఏ భగవాన్ శ్రీ రామజీ సర్వదా విజయీ రహేం ॥ ౧౦౦॥

స్తోత్రం పవిత్రం రఘుపుఙ్గవస్య ప్రేమ్ణాఽసకృద్వాపి సకృత్పఠేద్యః
సద్ధామ ధామాధిగతః స తస్య పునర్న సంసారపథం ప్రయాతి ॥ ౧౦౧॥

ఇస పవిత్ర స్తోత్ర కో యది కోఈ ఏక బార భీ ప్రేమ సే పఢ़ేగా తో వహ పరమపవిత్ర తేజవాలే భగవద్ధామ మేం ప్రాప్త హోకర పునః సంసార మేం న ఆయేగా ॥ ౧౦౧॥

॥ ఇతి శ్రీ పరమహంసపరివ్రాజక జగదగురు రామానన్దాచార్యైః స్వామి శ్రీభగవదాచార్య మహారాజైః ౧౯౭౪ తమే విక్రమసమ్వత్సరే ప్రణీతః ప్రపన్నకల్పద్రుమః సమాప్తః ॥

Encoded and proofread by Mrityunjay Pandey

Prapannakalpadrumah

pdf was typeset on February 16, 2024

Please send corrections to *sanskrit@cheerful.com*